

ANMELDELSER.

Rigsarkivet og Hjælpemidlerne til dets Benyttelse
En Oversigt af *Kr. Erslev*. København 1923
115 S.).

Privatarkiver fra det 19. Aarhundrede, beroende i
Rigsarkivet, ved *Kr. Erslev*. Vejledende Arkiv-
registraturer IV. Kbh. 1923 (95 S.).

Før denne Oversigt over Rigsarkivets Indhold blev givet, var de besøgende paa Rigsarkivet i det væsentlige henvist til at søge Oplysninger om Arkivalierne i de af Rigsarkivet udgivne Vejledende Arkivregistraturer I—III. Det har længe været en staaende Vittighed — som dog uden Tvivl kun kan gælde Bind II—III — at det var mere passende at betegne dem vildledende end vejledende. Lad dette nu være for grov en Søg, saa kunde man dog for de af J. Bloch med stor Grundighed og Flid udarbejdede to sidste Bind maaske nok have Grund til at udelade Ordet »vejledende«, og nøjes med at betegne dem som Registraturer, d. v. s. Afskrifter af de i Arkivet paa Blochs Tid eksisterende Seddelregistraturer over Pakkerne i Rentekammerets og de derfra udsøndrede Myndigheders Arkiver. Mens Dr. Secher ved sin Oversigt over Kancelliets Arkiv virkelig har gjort Bogen vejledende, ikke mindst ved den fortræffelige Indledning, hvori han giver en indgaaende Fremstilling af hele Kancelliets Forretningsgang og værdifulde Vink ved Benyttelsen, som praktisk talt gør Bogen til en uundværlig Haandbog for den, der ønsker at udnytte Danske Kancellis Arkiv, saa har Bloch, maaske overvældet af det gamle Rentekammerarkivs brogede Indhold og store Stofmængde, paa dette Punkt givet blankt op. Dog, den der vil benytte det rige og mangeartede Stof i Rentekammerets Arkiver, maa endnu stadig ty til Bloch, og efter Vejledende Arkivregistraturer II—III maa Sagerne forlanges, saafremt Arkivets Personale skal kunne finde dem hurtigt. Selvom Rentekammerets Arkiv siden Blochs Tid er blevet rationelt omordnet efter vor Tids langt klarere og strengere Arkivprinciper, saa er dog — indtil en ny Oversigt over den nye Ordning udkommer — Blochs Bog Nøglen hvorefter Sagerne maa forlanges.

Som et uundværligt Hjælpemiddel for enhver ikke særlig arkivuddannet Besøgende i Rigsarkivet har den tidligere Rigsarkivar kort før sin Afgang udgivet denne Oversigt, der virker umaadelig velgørende ved sin Knaphed og Klarhed. Foruden en meget kærkommen Oversigt ogsaa over de Hjælpemidler — trykte som

haandskrevne — der findes paa selve Rigsarkivets Læsesal, giver Bogen paa alle Punkter en Henvisning til den mere udførlige og i Enkeltheder gaaende Registrering dels i Rigsarkivets haandskrevne Registraturer og dels i Vejledende Arkivregistraturer I—III, hvortil nu fra samme Haand er føjet et nyt Bind IV, med en Oversigt over de i Rigsarkivet beroende Privatarkiver. Desuden er der mangfoldige Henvisninger af største Betydning for Rigsarkivets Benytttere — bl. a. kan dette Tidsskrift smigre sig med, at de heri givne Oversigter over forskellige Arkiver og Arkivaliegrupper hyppigt citeres — og over de for baade Lokal- og Personalhistorikere overordentlig vigtige Regnskaber (f. Eks. fra Ryttergodset, Købstæderne, Toldstederne, Kirkerne, Skolerne, de kgl. Godser m. m.) er der i et Tillæg for første Gang givet en Oversigt. Til Bogen er der føjet et fortrinligt Sagregister, hvori dog ikke indgaar Stoffet i den ovennævnte Oversigt over Regnskaberne.

Naar til Slut nævnes Bogens usædvanlige Prisbillighed (1 Kr.), vil uden Tvivl alle DHF.s Medlemmer og dette Tidsskrifts Læsere forstaa, at denne lille Bog vil være særdeles nyttig at erhverve for enhver historisk interesseret, i første Række enhver Bruger af Rigsarkivets rige historiske Kildestof.

Om Arkivvæsen. Statens Bibliotekstilsyns Publikationer. VII. Af Georg Saxild. Hagerups Forlag. Kbh. 1923. (68 S.).

Det er en ualmindelig fornøjelig og i bedste Betydning »populær« Bog, den Viborg Landsarkivar her har givet i Trykken. Bogen omfatter fire Forelæsninger holdte paa Statens Biblioteksskole, og Landsarkivaren har gjort det ikke ringe Kunststykke at give en virkelig grundig og klar Vejledning i dette Emne i en Tone og med en Fylde af smaa oplysende Anekdoter og stærkt krydret med alskens Pudsigheder, som gør den lille Bog til ligefrem Morskabslæsning. Hvor ofte tager ikke andre Foredragsholdere et helt højtideligt og unaturligt Mæle, saasnt de har bestegit Katedret. Men her! Enhver, der kender Nørrejyllands altid elskværdige, altid lunerige Landsarkivar, vil sande, at han ingenlunde »skaber sig«, men taler i det samme ungdommelige Kærnesprog her i Bogen som til daglig liver op i Viborg-Arkivets hyggelige Læsestue. Man synes at høre hans vældige homeriske Latter, der kan runge som en Fanfare, og der er over Bogen en Undertone af Friskhed og Ungdommelighed, der faar den skolede og erfarne Arkivmands Visdomsord til at glide i den læge Læser »som brædt Smør«.

Ved Siden af, at man ved letfattelige og fornøjelige Eksempler faar begribeliggjort, hvad et Arkiv er, hvad man kan vente at finde

der, hvorledes det bør ordnes (Proveniensi- el. Hjemhørsprincipet), giver Landsarkivaren langvejs værdifulde Vink for den topografisk-lokalhistoriske Forsker, og denne bør derfor haste med at erhverve sig den lille fornøjelige, billige og lærerige Bog.

Marius Hansen: Tirsbæk Gods og Ejere 1421—1921. Udg. af Vejle Amts hist. Samf. 1923 (277 S.).

Det er en ualmindelig smuk Bog, Lærer Marius Hansen, Bredballe, her har udgivet, nydeligt typografisk udstyret og med en Række smukke Gengivelser af Fotografier, Malerier og Tegninger. Hvis ikke Tirsbæks Ejer, Hofjægermester Frode Neergaard, og Vejle-Samfundets Styrelse var traadt til, var Bogen vel næppe heller blevet saa stor og pyntelig.

Bogen er Resultatet af et overordentlig flittigt Samlerarbejde, som har bragt en Del nyt Stof for Dagen. Hovedvægten ligger øjensynlig mindre paa selve Godsets og det underliggende Bøndergodes landøkonomiske Historie end paa de skiftende Ejeres Biografi og Slægtsforhold, samt paa Beskrivelsen af Hovedgaardens og Kirkernes Bygninger og Inventarium.

Saa vel om de skiftende middelalderlige adelige Ejere, Dyrer, Lungter, Brysker og Biller, som om de senere Aarhundreders Godsejere har Forf. samlet en Mængde biografiske og genealogiske Oplysninger. Men hvad der meddeles af rent landbrugshistorisk Stof er kun spredt og mangelfuldt (meget omhyggelig Afskrift af Jordebøger fra 17. Aarh. findes dog).

Enhver Forfatter maa jo arbejde som hans Lyst er, men skulde Anmelderen rette en Indvending mod Bogen, vilde det være, at skønt Titlen: Tirsbæk Gods og Ejere, lover ogsaa en historisk (landbrugshistorisk) Beskrivelse af Godset, har Forf. valgt at nøjes i det væsentlige med Ejerne. Alligevel indeholder Bogen ogsaa langvejs værdifulde Ting for den landbrugsinteresserede Læser, men for Forf. kommer dette aabenbart i anden Række.

DET ANDET DANSKE HJEMSTAVNSKURSUS.

D.H.F. afholder i Aar sit Aarsmøde i nøje Tilslutning til Det andet danske Hjemstavnskursus i Kerteminde. Program for vort Aarsmøde er allerede udsendt til Medlemmerne, men D.H.F.